

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی

Number: 34784 - Date: 07/11/1398

رئیس جمهور محترم ایران

موضوع: گزارش عملکرد پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد در شش سال گذشته

با سلام و احترام،

ضمن ارسال یک نسخه از گزارش عملکرد پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد تحت نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در سال ۱۳۹۷ به استحضار می‌رساند:

الف) شاخص جهانی کشور در نوآوری از آغاز دولت یازدهم از ۱۲۰ به ۶۵ در پایان سال ۱۳۹۷ (۲۰۱۸) ارتقا یافته و این روند تداوم دارد، به گونه‌ای که در سال ۹۸ به ۶۱ رسیده است (۵۹ پله ارتقا). این ارتقا مرهون توجه ویژه دولت محترم و تمامی نهادهای مربوطه، به‌ویژه سیاست‌گذاری‌های انجام‌شده در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در حوزه فناوری و نوآوری در مراکز آموزش عالی و پژوهشی و پارک‌های علم و فناوری است.

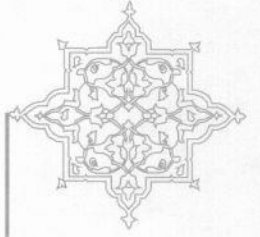
ب) تعداد پارک‌های علم و فناوری از ۳۶ در سال ۱۳۹۳، به ۴۳ در سال ۱۳۹۸ رسیده است. تعداد مراکز رشد دانشگاهی نیز در همین زمان از ۱۵۴ به ۱۹۵ افزایش یافته است. شایان ذکر است که ۸۷ درصد از این مراکز وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری هستند.

ج) تعداد واحدهای فناوری مستقر در مراکز فوق از ۳۰۰۰ در سال ۹۲، به ۷۸۶۴ در سال ۹۷ رسیده است. بیش از ۱۶۲۵ واحد فناور از میان واحدهای فوق موفق به کسب رتبه دانش‌بنیان شده‌اند که نسبت به سال ۹۲ که فقط ۱۱ شرکت حائز این رتبه بوده‌اند افزایش چشمگیری حاصل شده است.

د) بودجه پارک‌های علم و فناوری در سال ۹۲ معادل ۱۳۹۰ میلیارد ریال بوده است که به همت مسئولان محترم در سال ۹۸ به ۴۴۰۰ میلیارد ریال افزایش یافته است.

ه) تعداد افراد شاغل در واحدهای فناور در سال ۹۲، ۲۲ هزار نفر بوده که در سال ۹۷ این عدد به ۵۷ هزار نفر افزایش یافته است. قریب به ۸۰ درصد از افراد شاغل در واحدهای فناور دارای مدارک کارشناسی و بالاتر هستند.

و) فروش شرکت‌ها و واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری در سال ۹۷ به ۱۰۰ هزار میلیارد ریال رسیده است. در حالی که، این عدد در سال ۹۲ فقط ۴۵۹۰ میلیارد ریال بوده است. افزون بر این، در سال ۹۷ مجوز بیش از ۵۸۷ گونه فناوری و خدمت در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد به مبلغ ۷۰ میلیون دلار صادر شده است.

با نگاهی به آمار و ارقام فوق می توان دریافت با اینکه از سال ۹۲ تا ۹۷ (شش سال) فقط ۱۳۷۰ میلیارد ریال به پارک های علم و فناوری در حکم بودجه پرداخت شده، واحدهای مستقر توانسته اند ۸۴۶ میلیون دلار (معادل تقریبی ۱۰۰ هزار میلیارد ریال) صادرات و معادل تقریبی ۲۵۰ هزار میلیارد ریال فروش انجام دهند و ۳۴۴۷۹ شغل را برای دانش آموختگان دانشگاهی ایجاد کنند (سرانه ایجاد شغل ۴۰۰ میلیون ریال). بر همین اساس، سرانه ایجاد ثروت طی ۶ سال به ازای هر شاغل در واحدهای فناور تقریباً معادل ۶۱۹۰ میلیون ریال یا معادل ۱۰۰۰ میلیون ریال در سال بوده است. همچنین، سود سرمایه گذاری فوق با احتساب نسبت درآمد به سرمایه گذاری معادل ۲۵ برابر برای کشور ارزیابی می شود.

با توجه به مطالب فوق به نظر می رسد:

۱. سرمایه گذاری در ایجاد واحدهای فناور کوچک که دربردارنده محصولات دانش بنیان اند بهره اقتصادی بالا و توجیه اقتصادی دارد.
۲. توجه به زیست بوم اقتصادی درونزا برای گسترش و به کارگیری دانش آموختگان دانشگاهی و ایجاد ۵۰ هزار شرکت دانش بنیان، و به کارگیری ۵۰۰ هزار دانش آموخته دانشگاهی با تولید ۵۰۰ هزار میلیارد ریال در یک برنامه منسجم کاملاً تحقق پذیر است.

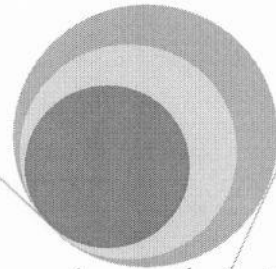
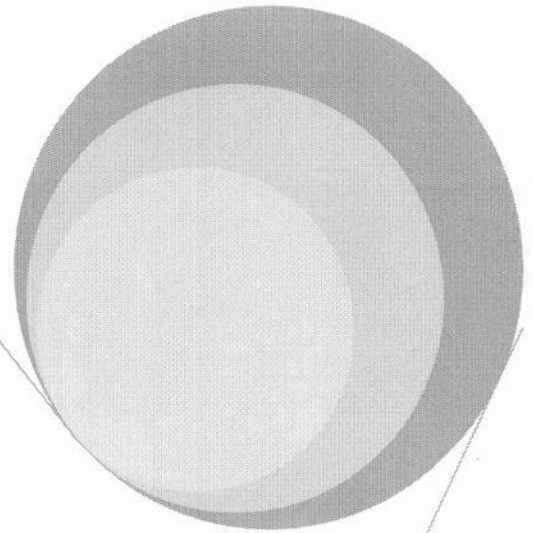
منصور غلامی
نمده

رونوشت:

- جناب آقای دکتر برومند، معاون محترم پژوهش و فناوری، با تشکر از جناب عالی و همکاران محترم در حوزه فناوری و پارک های علم و فناوری برای استحضار
- اعضای محترم شورای معاونان، برای استحضار
- رؤسای محترم دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری، برای استحضار
- جناب آقای دکتر عبدالهی نژاد، مدیر کل محترم روابط عمومی، برای اقدام مقتضی

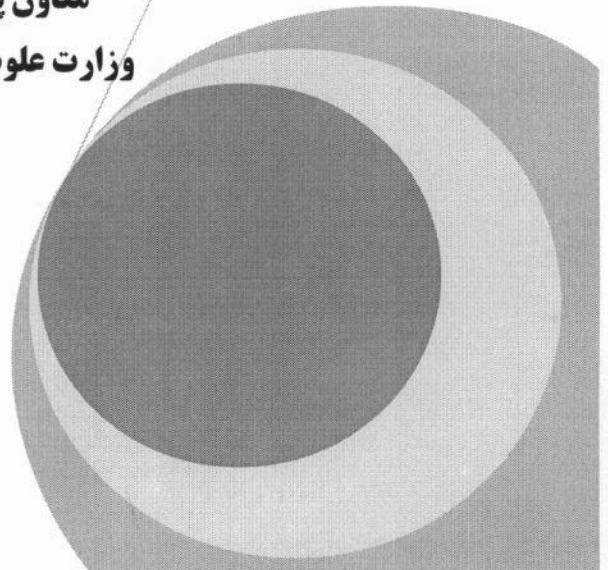

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

**گزارش عملکرد
پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد دانشگاهی**

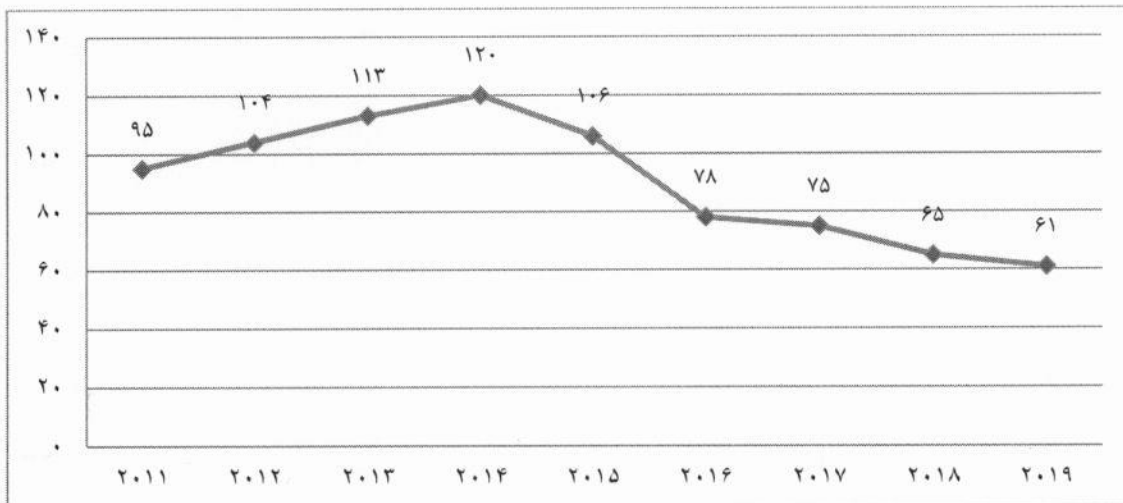
**تهیه و تنظیم:
معاون پژوهش و فناوری
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری**

پاییز ۹۸

سابقه ورود سیستماتیک کشور به بحث فناوری و برنامه‌ریزی برای کامل کردن چرخه علم تا محصول و ثروت با اضافه کردن حوزه فناوری و نوآوری به سایر عناصر این چرخه، عملاً به دو دهه اخیر باز می‌گردد. این عرصه که قدمت جهانی آن نیز کمتر از نیم قرن است با شاخص‌های عملکردی خاص خود ارزیابی می‌شود. شاید مناسب‌ترین شاخص برای عملکرد کشور در این خصوص، مقایسه شاخص جهانی نوآوری در چند سال اخیر باشد. نمودار تغییرات این شاخص از سال ۱۳۹۰ تا سال ۱۳۹۸ در شکل مقابل آورده شده است (<https://nema.irandoc.ac.ir>). همانطور که مشاهده می‌شود روند نزولی جایگاه جهانی ایران در این شاخص با شروع کار دولت تدبیر و امید معکوس شده و جایگاه ایران از رده ۱۲۰ در سال ۱۳۹۳ به رده ۶۱ در سال ۱۳۹۸ ارتقاء یافته است.

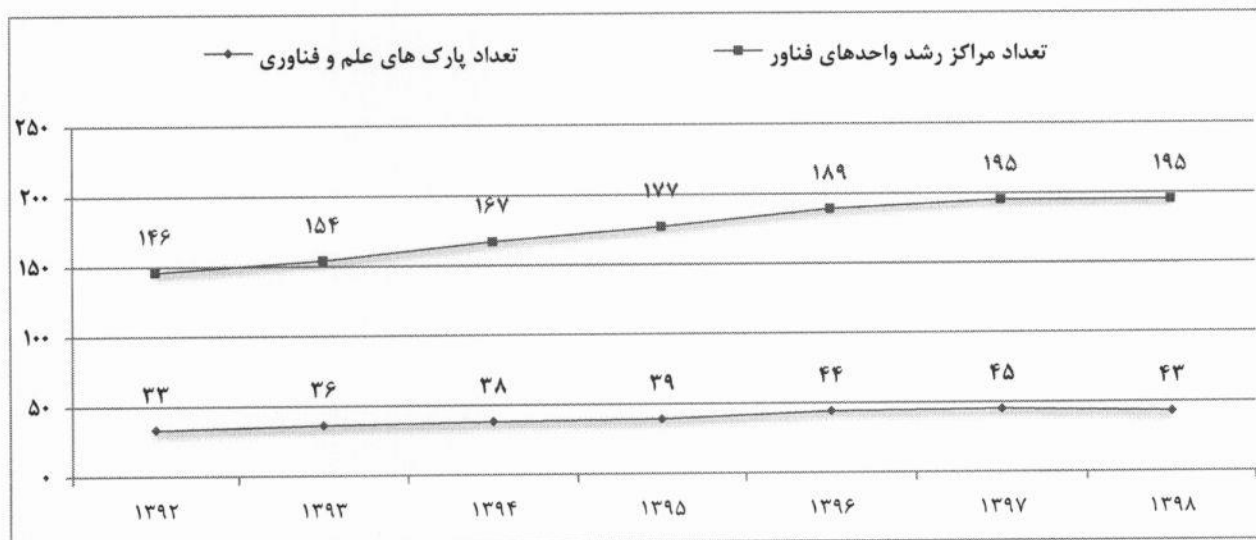
نمودار ۱: روند سالانه جایگاه ایران در شاخص جهانی نوآوری

روند توسعه پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد واحدهای فناور در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی از سال ۹۳ تاکنون

تعداد پارک‌های علم و فناوری از ۳۳ پارک در سال ۱۳۹۳ به ۴۳ پارک در سال ۱۳۹۸^۱ افزایش یافته است.

نمودار ۲: روند توسعه پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد

لازم به ذکر است اولین پارک علم و فناوری خصوصی وابسته به انجمن علم و فناوری ایرانیان در سال ۱۳۹۶ تأسیس شده است.

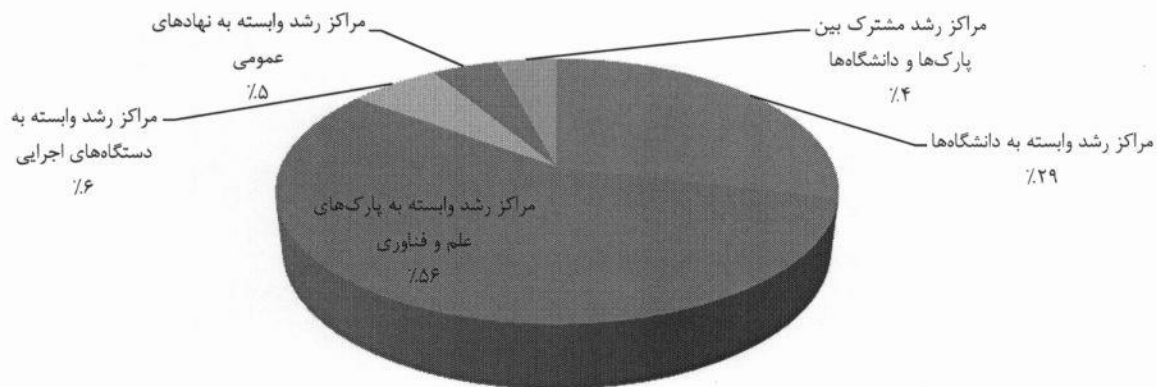
- تعداد مراکز رشد از ۱۵۴ مرکز در سال ۱۳۹۳ به ۱۹۵^۲ مرکز در سال ۱۳۹۸ رسیده است.

تعداد و درصد مراکز رشد براساس وابستگی سازمانی در صفحه بعد نشان داده شده است:

^۱ لازم به توضیح است که در آمار ارائه شده برای پارک‌های علم و فناوری در سال ۱۳۹۷، شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان و دو پارک شیخ بهایی در اصفهان و غیاث‌الدین جمشید کاشانی در کاشان) وابسته به آن، با توجه به ماهیت شهرک در مجموع یک واحد محسوب شده‌اند.

^۲ آمار مراکز رشد واحدهای فناور در سال ۱۳۹۸ با حذف مراکز لغو مجوز شده و از دستور کار خارج شدن مراکز رشد واحدهای فناور وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی است. درخواست تأسیس مراکز رشد واحدهای فناور توسط پارک‌های علم و فناوری، دانشگاه‌ها، سازمان‌های اجرایی، نهادها و مشترک بین پارک‌ها و دانشگاه‌ها صورت می‌پذیرد.

تعداد	وضعیت مراکز رشد واحدهای فناور
۵۹	مراکز رشد وابسته به دانشگاهها
۱۱۰	مراکز رشد وابسته به پارک‌های علم و فناوری
۲۲	مراکز رشد وابسته به دستگاه‌های اجرایی
۱	مراکز رشد وابسته به نهادهای عمومی
۵	مراکز رشد مشترک فی‌مابین پارک‌های علم و فناوری و دانشگاهها

نمودار ۳: تعداد و درصد مراکز رشد براساس وابستگی سازمانی آنها

فعالیت تعداد مراکز رشد در دو زمینه عمومی و تخصصی و درصد آن در جدول زیر ارائه شده است:

جدول ۱: وضعیت مراکز رشد به لحاظ نوع فعالیت

وضعیت مراکز رشد واحدهای فناور	تعداد	درصد
عمومی	۱۴۵	۷۴
تخصصی	۵۰	۲۶

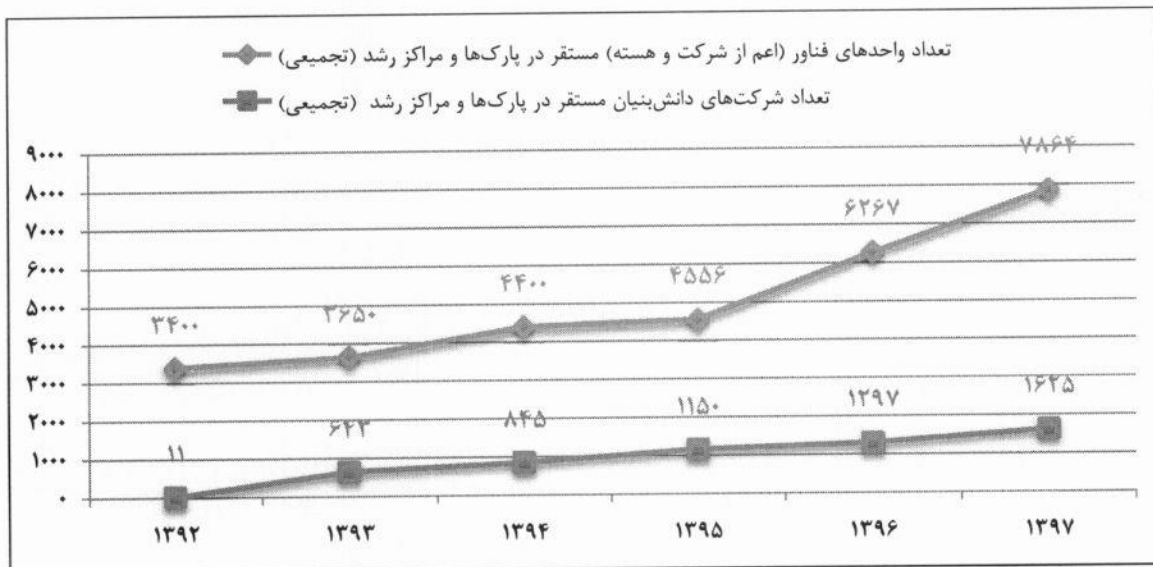
- به منظور بسط و توسعه مراکز فناوری، وزارت عتف با دستگاه‌ها و نهادهای اجرایی کشور مانند وزارت جهاد کشاورزی، مجموعه دانشگاه‌های آزاد اسلامی، دانشگاه‌های علمی کاربردی و فنی حرفه‌ای تفاهم‌نامه‌هایی در حال مبادله است.

واحدهای فناور و دانش‌بنیان مستقر در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد واحدهای فناور

- تعداد واحدهای فناور مستقر در این مراکز از ۳۴۰۰ واحد در سال ۱۳۹۲ به حدود ۷۸۶۴ واحد در پایان سال ۱۳۹۷ افزایش یافته است.

- تا پایان سال ۱۳۹۷ تعداد ۱۶۲۵ شرکت مستقر در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد واحدهای فناور، موفق به دریافت تأییدیه دانش‌بنیان از کارگروه ارزیابی مربوطه شده‌اند. این در حالی است که تعداد این شرکت‌ها در سال ۱۳۹۲ در کشور فقط ۱۱ مورد بوده است.

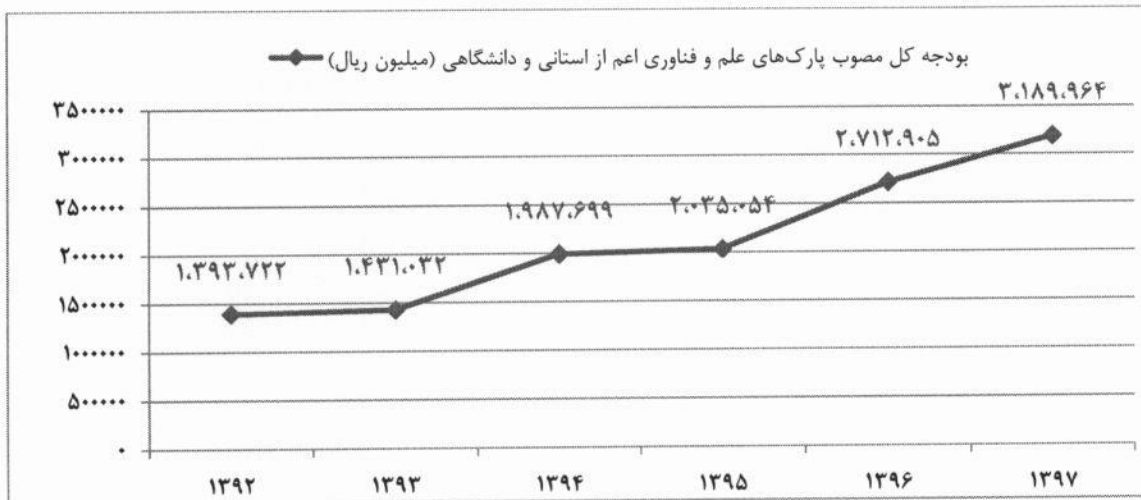
نمودار ۴: روند توسعه تعداد واحدهای فناور و شرکت‌های دانش‌بنیان

بودجه و اعتبارات

- بودجه مصوب شده پارک‌ها در سال ۱۳۹۲ معادل ۱۳۹ میلیارد تومان بوده است. که با توجه به سیاست‌های دولت تدبیر و امید در توسعه مشاغل دانش‌بنیان در سال ۹۸ به ۳۲۸ میلیارد تومان افزایش یافته است. (۱۰۵ درصد رشد نسبت به قبل)

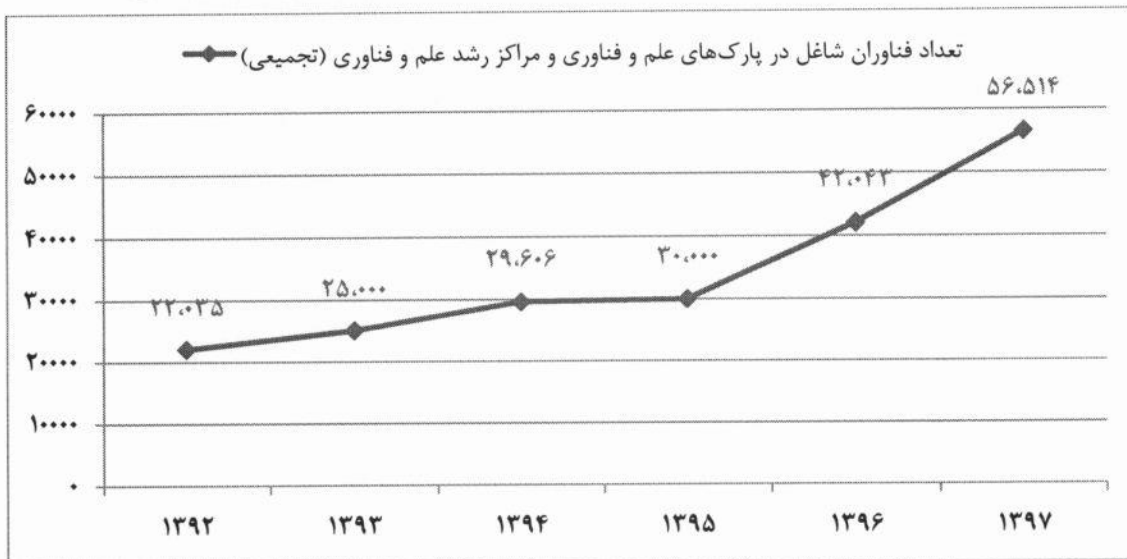
نمودار ۵: روند افزایش بودجه پارک‌های علم و فناوری

اشتغال‌زایی واحدهای فناور

- تعداد فناوران شاغل در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد واحدهای فناور از ۲۲۰۰۰ هزار نفر در سال ۱۳۹۲ به بیش از ۵۶ هزار نفر در سال ۱۳۹۷ رسیده است که قریب به ۸۰ درصد آن را دارندگان مدرک کارشناسی به بالا و ۲۷ درصد آن را دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد و دکترا تشکیل می‌دهند.

نمودار ۶: روند توسعه در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد دانشگاهی

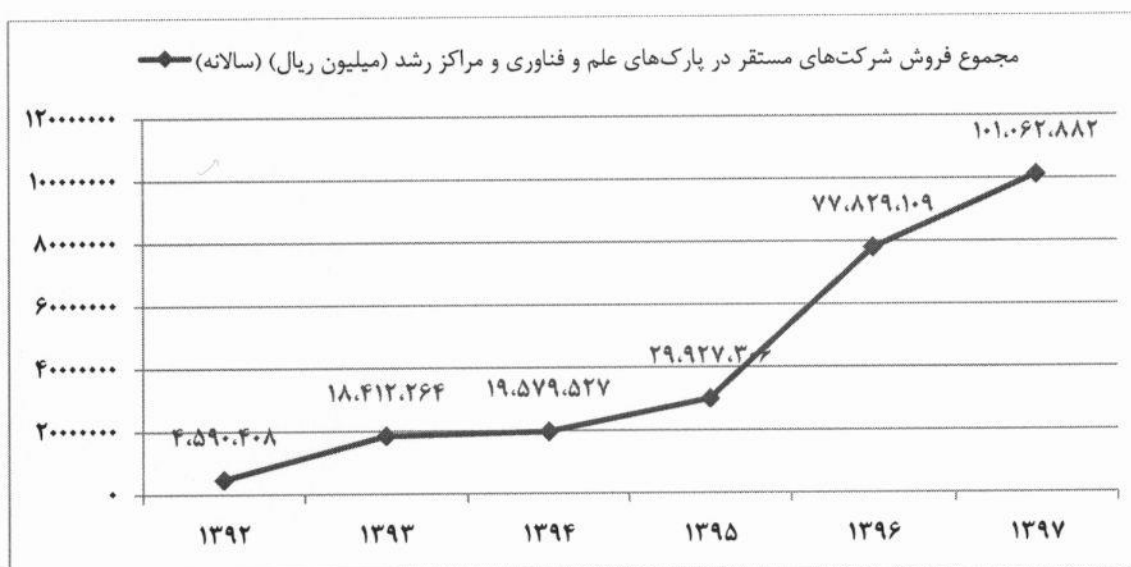

- به منظور ارتقاء فعالیت نیروهای انسانی شاغل در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد اعم از نیروی انسانی شرکت‌ها و واحدهای فناور مستقر یا نیروهای انسانی ستادی، وزارت عتف اهتمام جدی در برگزاری منظم دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی و توانمندسازی ملی و بین‌المللی داشته است.

فروش و صادرات

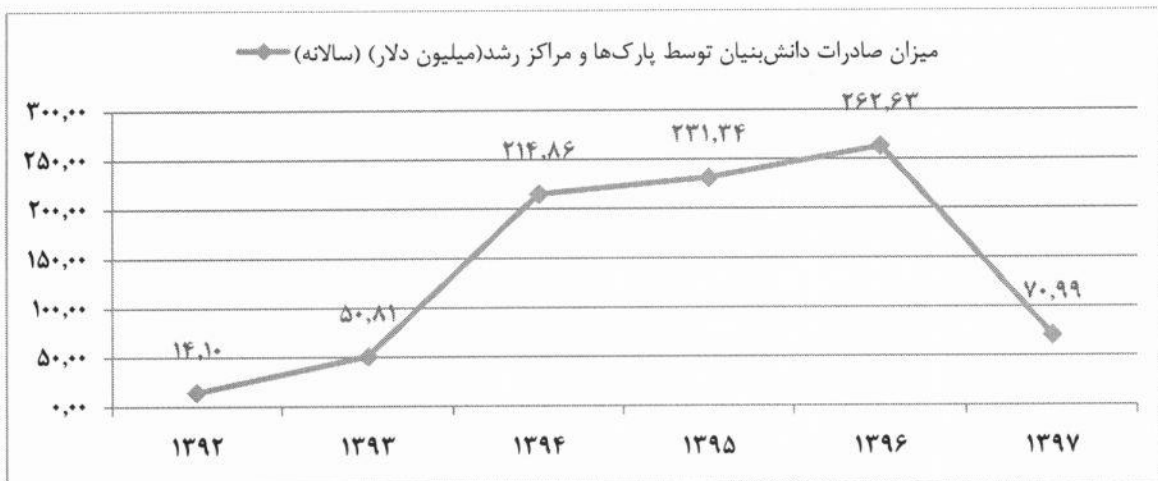
- فروش شرکت‌ها و واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد واحدهای فناور در سال ۱۳۹۷ بالغ بر ۱۰ هزار میلیارد تومان بوده است.

نمودار ۷: روند توسعه فروش محصول در شرکت‌های دانش‌بنیان و واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد دانشگاهی

- در سال ۱۳۹۷ تعداد ۵۸۷ فناوری، خدمت و محصول تولیدی در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد واحدهای فناور به مبلغ بیش از ۷۰ میلیون دلار به کشورهای دیگر صادر شده‌اند. لازم به توضیح است نزول میزان صادرات از سال ۹۶ به ۹۷ به دلیل خروج شرکت‌های بالغ از پارک‌های علم و فناوری، شرایط نامطلوب اقتصادی و وجود تحریم‌ها در خصوص خرید مواد اولیه و فروش محصولات می‌باشد.

نمودار ۸: روند توسعه صادرات محصولات دانش‌بنیان واحدهای مستقر در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد دانشگاهی

گزارش عملکرد پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد دانشگاهی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

جدول ۲- خلاصه‌ای از روند شاخص‌های موجود در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد دانشگاهی

درصد رشد در نسبت ۹۷ به ۹۶	شاخص									
	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱			
۲۹.۹	۱۰۱,۰۶۲	۷۷,۸۲۹	۲۹,۹۲۷	۱۹,۵۸۰	۱۸,۴۱۲	۴,۵۹۰	۱,۷۰۸	مجموع فروش شرکت‌های مستقر در پارک‌ها و مراکز رشد (میلیارد ریال)		
۲۵.۵	۷۸۶۴	۶۲۶۷	۴۵۵۶	۴۴۰۰	۳۶۵۰	۳۴۰۰	۳۰۰۰	تعداد واحدهای فناور مستقر در پارک‌ها و مراکز رشد (تجمعی)		
۳۴.۴	۵۶,۵۱۴	۴۲,۰۴۳	۳۰,۰۰۰	۲۹,۶۰۶	۲۵,۰۰۰	۲۲,۰۳۵	۱۹,۰۰۰	تعداد فناوران شاغل در پارک‌ها و مراکز رشد علم و فناوری (تجمعی - نفر)		
۲۵.۳	۱۶۲۵	۱۲۹۷	۱۱۵۰	۸۴۵	۶۴۳	۱۱	۰	تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان مستقر در پارک‌ها و مراکز رشد (تجمعی)		
-	۳۳۱۹	-	۲۴۷۸	۱۵۵۶	۱۳۶۰	۱۱۳۱	۸۵۹	تعداد ایده‌های تبدیل‌شده به محصول در پارک‌ها و مراکز رشد (سالانه)		
۱۶۴.۰	۷۶۲۳	۲۸۸۸	۱۲۵۹	۱۰۴۰	۹۷۵	۷۷۳	۵۸۷	تعداد ایده‌های تبدیل‌شده به محصول تجاری‌شده (سالانه)		
۵۶.۵	۵۸۷	۳۷۵	۲۳۴	۱۷۰	۱۴۱	۸۰	۳۶	تعداد فناوری، خدمات و محصولات صادرشده پارک‌ها و مراکز رشد (سالانه)		
-۷۳.۰	۷۰,۹۹۲	۲۶۲,۶۲۵	۲۳۱,۳۴۱	۲۱۴,۸۶	۵۰,۸۱	۱۴,۱	۲,۲۴	میزان صادرات دانش‌بنیان توسط پارک‌ها و مراکز رشد (سالانه - میلیون دلار)		
-	۷۱۹	-	۴۶۹	۲۸۶	۳۶۷	۳۰۲	۳۶۳	تعداد اختراعات ثبت‌شده واحدهای مستقر در پارک‌ها و مراکز رشد (سالانه)		
۱۷.۶	۳,۱۹۰	۲,۷۱۲	۲,۰۳۵	۱,۹۸۸	۱,۴۳۱	۱,۳۹۴	۱,۰۲۰	بودجه کل مصوب پارک‌های علم و فناوری (سالانه - میلیارد ریال)		

تحلیل عملکرد پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد واحدهای فناور از سال ۱۳۹۲ تا سال ۱۳۹۷

با نگاهی به آمارهای فوق، دیده می‌شود که در قبال ۱۳۷۷ میلیارد تومان بودجه اختصاص یافته به پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد از سال ۱۳۹۱ لغایت ۱۳۹۷، شرکت‌ها و واحدهای فناور مستقر در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد توانسته‌اند ۸۴۶ میلیون دلار (معادل ۱۰ هزار میلیارد تومان) صادرات، ۲۵ هزار میلیارد تومان فروش محصول/خدمت و نزدیک به ۳۷ هزار شغل برای دانش‌آموختگان دانشگاهی ایجاد کنند. اعداد فوق نشان می‌دهد سرانه تقریبی ایجاد یک شغل تمام وقت در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد در حدود ۳۷ میلیون تومان است. این در حالی است که بر اساس اعلام وزرای محترم رفاه، کار و امور اجتماعی و صنعت، معدن و تجارت بابت ایجاد هر شغل برای یک دانش‌آموخته دانشگاهی باید معادل ۳۰۰ میلیون تومان هزینه شود. این آمار ارقام ضمن بیان توجه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به حوزه نوآوری و فناوری، اهمیت و نقش مراکز فناوری در توسعه اقتصاد دانش‌بنیان در کشور را نشان می‌دهند.

این کارکرد سبب شده است پارک‌های علم و فناوری ایران جایگاه شاخصی در دنیا و کشورهای منطقه داشته باشند. جایگاه پارک‌های علم و فناوری ایران در بین کشورها، خصوصاً کشورهای منطقه و ارتقاء این جایگاه را می‌توان از حضور مستمر نماینده ایران در هیات مدیره انجمن بین‌المللی پارک‌های علم و فناوری و مناطق نوآوری و برگزاری سی و پنجمین کنفرانس جهانی پارک‌های علم و فناوری و مناطق نوآوری در سال ۱۳۹۷ در اصفهان به میزبانی شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان برای اولین بار در تاریخ دو دهه فعالیت پارک‌های علم و فناوری کشور، دریافت.

با تاکید بر این نکته که دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و مراکز فناوری خود را متعهد به رفع نیاز کشور از طریق ارائه خدمات نوین و تولید محصولات فناورانه می‌دانند و تلاش می‌کنند تا مشکلات فعلی جامعه از جمله اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی، مسایل مربوط به محیط زیست، آب، امنیت غذایی، بهداشت و مانند آن‌ها را مد نظر قرار دهند. یقین داریم افزایش اعتبارات بودجه و گسترش زیرساخت‌ها و تصویب قوانین و ضوابط حمایتی مورد نیاز شرکت‌های فناور و دانش‌بنیان و ایجاد بسترهای لازم برای توسعه بازار فروش محصولات و خدمات شرکت‌ها و واحدهای فناور، آمار و ارقام مورد اشاره جهش چشمگیری خواهند داشت. امید است با حمایت‌های بیشتر از مراکز فناوری بتوان تا پایان سال ۱۴۰۰ به ایجاد زمینه اشتغال جدید ۶۰ هزار دانش‌آموخته دانشگاهی در پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد و دو برابر شدن سهم اقتصاد دانش‌بنیان از اقتصاد عمومی، کمک کرد.

دستاوردهای شاخص در سال ۱۳۹۷

- بازنگری و تصویب آئین‌نامه و اساسنامه پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد به منظور تفویض اختیار بیشتر به مراکز علمی و فناوری

- افزایش حدود ۷۰ درصدی بودجه پارک‌های علم و فناوری در سال ۱۳۹۸ و اختصاص ردیف اختصاصی در قانون بودجه به ۳ پارک علم و فناوری فاقد ردیف
- پیش‌بینی کمیسیون دائمی مستقل برای هر پارک علم و فناوری به منظور مشارکت بیشتر مدیران منطقه‌ای در راهبری پارک‌های علم و فناوری
- راه‌اندازی مدل بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد در پارک‌های علم و فناوری
- تدوین و اجرایی‌سازی دستورالعمل تخصیص یارانه تجاری‌سازی فناوری در نمایشگاه هفته پژوهش مجموعاً به مبلغ ۵۰ میلیارد ریال برای زمینه‌سازی عقد بیش از ۲۰۰۰ میلیارد ریال قرارداد در نمایشگاه
- راه‌اندازی پارک فناوری ارتباطات و اطلاعات به عنوان اولین پارک علم و فناوری وابسته سایر وزارتخانه‌ها و پارک علم و فناوری ایرانیان به عنوان اولین پارک علم و فناوری وابسته به بخش خصوصی
- حل مشکل زیر ساختی و اراضی تعدادی از پارک‌های علم و فناوری در مراکز استان‌ها
- ارتقاء سطح تعاملات با مهارت علمی و فناوری ریاست جمهوری و صندوق نوآوری و شکوفایی و پیش‌بینی بسته‌های حمایتی ویژه صندوق از صندوق‌های پژوهش و فناوری
- برگزاری سی و پنجمین کنفرانس جهانی پارک‌های علم و فناوری در سال ۲۰۱۸ (IASP ۲۰۱۸) به میزبانی اصفهان

برنامه‌های سال ۱۳۹۸

- اجرای برنامه گزینش فناوری برای حمایت از فعالیت‌های تجاری‌سازی فناوری مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی
- اجرایی نمودن رویدادهای حل مساله در زمینه‌های آب، ماشین آلات، تجهیزات پزشکی و بهبود صادرات
- تدوین آیین‌نامه استخراج هزینه تحقیق و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان
- تدوین و شروع اجرای برنامه جامع مالکیت فکری
- ارتقاء سطح تعاملات با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و صندوق نوآوری و شکوفایی و پیش‌بینی بسته‌های حمایتی ویژه صندوق از پارک‌های علم و فناوری و شرکت‌های مستقر در آنها
- افزایش سطح تعاملات پارک‌های علم و فناوری با دانشگاه‌های منطقه و ارتقاء زیست بوم کارآفرینی و نوآوری منطقه‌ای
- تدوین کتاب گزارش دستاوردهای مهم و شاخص پارک‌های علم و فناوری در حوزه تجاری‌سازی و کسب و کارهای فناورانه و برنامه‌ریزی برای بروزرسانی سالانه آن